

Приказ

Певање из вика

Димитрије О. Големовић, Сања Радиновић, *Певање из вика: Методски практикум*. Нова Варош: Друштво за неговање традиционалног певања извика, 2020, 103 стр.

Четири године пре овог издања (2016), истраживач за кога не постоји немогуће, др Димитрије О. Големовић, спремио је књигу о специфичном облику старијег двогласног певања у Србији – певању из вика. Држећи се основних етномузиколошких постулата, сачинио је обухватан преглед певања које је чувени румунски етномузиколог Константин Браилоу означио као „певање кад се свет стварао“. Узимајући за озбиљно један од поменутих етномузиколошких постулата, Големовић се ту није зауставио него је заиста

и покушао да на одређени начин истраживано певање сачува од заборава, не само кроз издату књигу већ и кроз праксу – праксу каквом се, иначе медијски изузетно подржани, разни тзв. етно или world бендови и солисти заиста не могу похвалити. Тако су током 2017. и 2018. године настали семинари посвећени учењу певања из вика, организовани – а где другде – на самом изворишту, у Новој Вароши, уз помоћ локалног Друштва за неговање традиционалног певања извика, које је било и издавач поменуте књиге. Подухват је употпунила и колегица проф. др Сања Радиновић с Факултета музичке уметности у Београду, чији су не само етномузиколошки већ и извођачко-педагошки квалитети у овој сарадњи дошли до пуног изражаја.

Искуства из радионица народног певања преточена су у књигу која је пред нама. На укупно 103 стране представљене су основне особине певања из вика, методологија учења, као и богати прилози с нотним примерима, фотографијама с радионица и дискови са звучним и видео-примерима. Свакако, није изостао ни списак релевантне литературе са укупно 30 примењених извора што, с обзиром на тематику и карактер практикума, заиста представља завидну бројку.

Први део (до стр. 15) посвећен је основним карактеристикама певања из вика, и у суштини представља резиме поменуте књиге изда-

те три године раније. Повезаност ових издања постаје још јаснија када се зна да је оригинални наслов прве верзије практикума био *Певање из века 2*, односно био је замишљен као директан продужетак или допуна првом делу. Аутори су се, међутим, одлучили за нешто другачију концепцију, па је тако и финална верзија добила нешто измењено име, што је свакако утицало и на садржину. Сви се сећамо часова историје музике још из средњих школа и увек смо се питали која је њихова сврха. Постајући врхунски музички интерпретатори и/или научници, и те како смо схватили неопходност сазнавања и дефинисања контекста стварања и бивствовања одређених (музичких) појава. Без њих једноставно нисте комплетни и не можете никако творити, барем не на примерен начин. Сања Радиновић и Димитрије Големовић, пошавши од овакве премисе, за почетак књиге одабрали су јасно и језгровито дефинисање специфичног певања доброг дела западне Србије, брижљиво га представљајући без оних елемената који би могли оптеретити текст намењен пре свега (будућим) извођачима. Тако су свесно изостављени иначе изванредни закључци из прве књиге (2016) који се тичу интонационих особености, препуштајући их новостеченим искуствима будућих извођача – читалаца овог практикума. Заиста, избегнуто је свако оптерећење подацима који би могли можда и збунити заинтересоване, а које ће свакако научити током практичне примене књиге. Читав први део је поткрепљен изврсно одабраним примерима на приложеним дисковима, као и нотним примерима. Чак и да се практикум не користи у замишљене сврхе, и да нема ничега у њему осим првог дела и приложених примера, био би изузетно вредан извор и збирка особеног народног знања.

Ако први део практикума схватимо као својеврсан увод, пре свега у контексту настајања и живљења једне традиције у процесу нестајања, други део (стр. 17–27) полази од принципа тзв. народне педагогије – појашњава и приказује ефективну методу учења. На почетку можда и изненађујуће делује истицање заједничке методике учења традиционалног и „класичног“ певања, но иако прва врста наизглед не поседује утврђени систем учења, и те како се основне ствари могу учинити заједничким. Аутори овде посежу за својим богатим извођачким искуством – Сања Радиновић је била (између осталог) чланица групе *Моба* и реализовала с њима први албум групе, док је Димитрије Големовић и студирао соло-певање, често наступајући и по светским сценама. Оваква синергија могла је само изнедрити ауторитативан, јасан и надамне применљив практикум. За основе учења певања аутори узимају, као у „класичном“ свету, технику дисања и поставку гласа. Имајући пред собом и практично остварене резултате и методе, надоградили су ове основе властитим искуством с радионица,

а резултат је импресиван. На једноставан, схватљив начин свакоме се пружа прилика да урони у свет аутентичне старе певачке традиције, која је по својим особеностима један од означитеља наше народне културе. Нарочито се издваја одељак о учењу/извођењу мелодије и полифоних техника (од стр. 23), при чему се теоријске основе дате у првом делу књиге вешто доводе у везу с праксом учења. У том смислу, аутори издвајају две посебне методе, практичну (прикључивање ученика изворним певачима) и методу учења према аудио-записима. Занимљиво је да су аудио-снимци сачињени тако да су певачи раздвојени у стерео-пољу, један је на снимку лево, а други десно, па се тиме њихове (различите) деонице јасно чују, што је ученицима од велике помоћи. Једна од особености певања из вика јесте да се оно остварује у најтешњој сарадњи певача, па веома често делује сливено, а у слушању се деонице јако тешко могу одвојити, но на овај начин аутори су омогућили слушаоцима јасну слику гласова.

Овакве „ситнице“ само говоре о промишљености читавог подухвата. У систему који су поставили Радиновићева и Големовић једноставно нема пропуста, па су тако одабрани и дати и примери. Сачињен је 21 нотни запис, на начин разумљив и аматерима, а који у садејству с приложеним компакт-диском (са снимцима истих нумера) представља заиста и језгро како ове врсте певања, тако и основне идеје аутора – а то је „живо“ очување једне традиције. На посебном видео-диску приложени су и снимци са семинара, да читаоци ближе доживе атмосферу ових сусрета. У временима када се, због свеprisутних процеса глобализације, полако губе обележја националног, особено преко процеса нестајања традиционалног, овакав приступ и резултат заслужују искрен аплауз. Не само што је овековечено певање из вика, него му је дат и нови живот, кроз све оне заинтересоване којима ће овај практикум стићи до руку и чији ће гласови одзвањати на вековне начине кроз будућност. А надамо се заиста да их неће бити мало.

проф. др Младен Марковић,
Катедра за етномузикологију,
Факултет музичке уметности
Универзитета уметности у Београду
Е-пошта: mladenmarkovich@gmail.com

Примљено: 11. 6. 2021.
Прихваћено: 15. 6. 2021.